

Prevenција

U oblastima gde je rasprostranjena lajšmanioza potrebno je:

- redovno upotrebljavati repeleente tj. komercijalna kao i druga sredstva za odbijanje insekata
- postaviti zaštitne mrežice (sa sitnim otvorima) na prozore i vrata
- u većim satima izbegavati šetnje i boravak u blizini mesta gde se skrivaju papataci
- i posebno izbegavati slabo uhranjene pse sa delimično otpalom dlakom i dugim noktima

Za sva pitanja u vezi sa lajšmaniozom možete se obratiti na

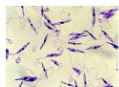
adresu: ili telefon:

Odeljenje za parazitologiju 011/2685-788
Instituta za medicinska istraživanja 011/2684-484
Univerziteta u Beogradu lokal 106
Bulevar oslobođenja 18
11000 Beograd

svakog radnog dana od 9-16h

Priredili:

Dr sc. biol. Vladimir Ivović, naučni saradnik, Dr sc. med. Olgica Đurković-Daković, naučni savetnik, rukovodilac Odeljenja; Mr. Sc. vet Ivana Klun, istraživač saradnik, Dipl. biol. Marija Vujanić, istraživač

Lajšmanioze

Lajšmanioze pripadaju grupi zaraznih bolesti koje se javljaju kod ljudi i pasa a izazivaju ih različite vrste iz roda *Leishmania* (Protozoa, Trypanosomatidae). Rasprostranjene su u svim tropskim i subtropskim oblastima izuzev Australije, a od posebnog značaja za nas je njihovo prisustvo u Mediteranu.

Da bi se ovo oboljenje javilo kod čoveka, najčešće tokom godišnjih odmora u nekom od letovališta u oblasti Mediterana, potrebno je prisustvo rezervoara, u ovom slučaju to je inficirani pas, kao i prisustvo prenosioca lajšmanije sa psa na čoveka – flebotomina u narodu poznatih kao papataci odnosno nevidi.

Oboljenje se kod ljudi javlja u četiri forme ali su u Mediteranu prisutni samo kožni i visceralni oblik.

Flebotomine (papataci, nevidi)

Flebotomine su insekti malih dimenzija i nežne građe čije je telo gusto pokriveno dlakama, svetlo žućkaste ili braonkaste boje sa staklastim odsjajem. Flebotomine se lako razlikuju od ostalih malih mušica (Diptera) po načinu na koji drže krila, koja su na kraju malo zašiljena i u odnosu na telo stoje vertikalno kao uspravno latinično slovo V.

Kao i kod komaraca, bodu i krv sisaju samo ženke, dok se mužjaci hrane biljnim sokovima. Podsećaju na komarce iako su 2-3 puta manje, po podlozi se kreću u malim skokovima a dok lete ne proizvode nikakav zvuk. Ubod flebotomine je prilično bolan i na koži ostaje tvrdo zadebljanje više dana.

Aktivne su leti, od sumraka do svitanja a tokom dana se kriju u pukotinama unutar i van kuća, kamenim pregradnim zidovima, starim i napuštenim kućama, toaletima ili starim stablima maslina.

SCPZ
Serbian Centre
for
Parasitic Zoonoses

UNIVERSITY OF BELGRADE
INSTITUTE FOR MEDICAL RESEARCH
DE BUDORGA 4, P.O. BOX 102, 11129 BELGRADE,
SERBIA
TEL: +381 (0) 11 4887766, FAX: +381 (0) 11 4848 881
www.imb.ac.rs

LAIŠMANIOZA

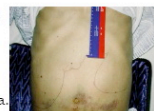

BOLEST LJUDI I PASA

Simptomi oboljenja

Iako je verovatnoća da će baš Vas napasti inficirana ženka papatača i da vam je imuni sistem na neki način kompromitovan baš u tom periodu veoma mala, potrebno je znati neke od simptoma ovog oboljenja. Za svaki slučaj. Zato što *Leishmania major*, najrasprostranjenija lajšmanija u Mediteranu može biti opasna pre svega za decu i starije ljude. Kod dece zato što imunski sistem još uvek nije dovoljno formiran, dok kod starijih pokazuje znakove zamora.

Osnovni simptomi **visceralne** lajšmanioze su pojava temperature u nepravilnim vremenskim intervalima, gubitak težine, uvećanje slezine i jetre kao i anemija (malokrvnost). Simptomi se mogu javiti posle 10 dana ili čak posle nekoliko godina.

Kožni oblik se javlja nakon uboda inficirane ženke flebotomina u vidu jedne ili više ranica koja liče na vulkan, sa kraterom i uzdignutim ivicama. Takode, može doći do uvećanja okolnih limfnih čvorova. Do izlecenja dolazi spontano ili posle odgovarajuće terapije što se i preporučuje s obzirom na to da nelečena kožna lajšmanioza ostavlja dugotrajne ožiljke. Prvi simptomi se javljaju posle 6-7 dana ili tek posle nekoliko meseci.

UKOLIKO PRIMETITE NEKI OD POMENUTIH SIMTOMA ODMAH SE OBRATITE NAJBLIŽEM LEKARU

Rasprostranjenost ili u kojim krajevima morate biti na oprezu

Region između Niša i Prokuplja poznat je kao oblast u Srbiji gde postoji opasnost da dode do pojave oboljenja, posebno ukoliko se u blizini nalazi inficirani pas.

U svetu, lajšmanioza je rasprostranjena pre svega u Mediteranu, Centralnoj i Južnoj Americi i Južnoj Aziji.